

Možnosti nadaljevanja šolanja po končani srednji poklicni ali strokovni šoli je veliko

Petra Prelec, uni. dipl. ped.

Izberite si nekaj, kar vas navdušuje, kar boste z veseljem počeli naslednja dve, tri, štiri leta, kar vam bo omogočalo, da bo vaše življenje pestro in izpolnjeno, kajti tudi če se bodo vaši interesi tekom šolanja spremenili, imate bogato izbiro možnosti, da spremenite svoj cilj.

1. DIJAKI, KI ZAKLJUČIJO SREDNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE (3 letni programi)

Dijaki, ki uspešno zaključijo srednje poklicno izobraževanje lahko nadaljujejo šolanje v več različnih izobraževalnih oblikah:

- v programih **poklicno tehniškega izobraževanja (3+2)** – dijaki lahko nadaljujejo šolanje v PTI programih in si s tem pridobijo V. stopnjo izobrazbe. Šolanje traja 2 leti, zaključi se s poklicno maturo. Ko dijaki opravijo poklicno maturo, se njihova stopnja izobrazbe izenači s stopnjo izobrazbe srednjega tehniškega in strokovnega izobraževanja. Več o nadaljevanju šolanja po končani V. stopnji izobrazbe, si lahko preberete pod točko 2. Dijaki lahko PTI programe obiskujejo redno ali pa izredno - ob delu.
- v **maturitetnem tečaju**- to je izobraževalni program, ki traja 1 šolsko leto. Cilj tega programa je omogočiti dijakom, da z ustrezno pripravo opravijo splošno maturo. Ko dijak uspešno opravi splošno maturo, so njihove vpisne možnosti za nadaljevanje šolanja na univerzi izenačene z gimnazijskimi maturanti, kar pomeni, da nimajo vstopnih omejitev.
- zaposlitev in opravljanje mojstrskega oziroma delovodskega izpita in **nadaljevanje šolanja na višji šoli** (VI. stopnja) – dijaki se po končanem 3 letnem programu lahko zaposlijo in opravijo mojstrski oziroma delovodski izpit ter preizkus znanja iz slovenščine ter matematike ali angleščine na ravni poklicne mature in nadaljujejo šolanje direktno v višji šoli, brez da bi pred tem pridobili V. stopnjo izobrazbe.

2. DIJAKI, KI ZAKLJUČIJO SREDNJE STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE (4 letni programi)

Zmotno je mišljenje, da je edina prava šola ki omogoča nadaljevanje študija na univerzi gimnazija in da se z vpisom na srednje tehnične in strokovne šole zaprejo možnosti nadaljnega študija. Po uspešnem zaključku srednjih tehniških ali strokovnih programov si dijaki pridobijo poklic; hkrati pa imajo odprte možnosti za nadaljevanje šolanja in sicer:

- v **višjih šolah**—dijaki se lahko vpišejo v višjo šolo, ko uspešno opravijo poklicno maturo. Če je na višji šoli omejitev vpisa se izbor opravi glede na splošni učni uspeh pri poklicni maturi in splošni učni uspeha v 3. in 4. letniku srednje šole, pri čemer so dijaki strokovnih šol v prednosti, saj načeloma veljajo za nekoliko lažje od gimnazij kar posledično pomeni, da imajo dijaki z enakim vložkom v strokovnih šolah boljši učni uspeh. Po uspešno zaključenem višješolskem programu si študent pridobi VI.

stopnjo izobrazbe. Za šolsko leto 2009/10 je v razpisu za vpis v višje šole v Sloveniji objavljenih 59 različnih višjih šol, ki razpisujejo enega, pogosto pa več različnih višješolskih študijskih programov.

- **v visokih strokovnih študijskih programih prve bolonjske stopnje**– študije visokošolskih programov prve bolonjske stopnje razpisujejo fakultete, ki so del univerze oziroma imajo status samostojnega visokošolskega zavoda. Za študijsko leto 2009/10 je razpisanih cca 70 različnih študijev prve bolonjske stopnje. Pogoj za vpis je uspešno opravljena poklicna matura ali matura. V primeru, da je na študijskem programu omejitev vpisa, se načeloma opravi izbor glede na splošni učni uspeh v 3. in 4. letniku in na podlagi seštevka točk poklicne mature (izjeme so študiji, ki zahtevajo preizkus nadarjenosti ali kaj podobnega). Visokošolski študijski program v svoji strukturi ne predvideva druge bolonjske stopnje; vendar vsi študijski programi dopuščajo, da študentje nadaljujejo izobraževanje na 2. bolonjski stopnji, ki je predvidena kot nadaljevanje univerzitetnih študijskih smereh. Od fakultete, do fakultete je odvisno pod kakšnimi pogoji študentje lahko prehajajo; trenutno gredo tendence v tri smeri in sicer: nekatere fakultete zahtevajo za prehod diferencialne izpite, druge te izpite, ki jih potrebujejo študentje za prehod, ponudijo kot izbirne predmete v sklopu prve bolonjske stopnje in obstaja tudi dober delež fakultet, ki od študentov za prehod ne zahtevajo dodatnih izpitov.
- **v univerzitetnih študijih programih prve bolonjske stopnje** – študije univerzitetnih programov prve bolonjske stopnje razpisujejo fakultete, ki so del univerze oziroma imajo status samostojnega visokošolskega zavoda. Pogoj za vpis je uspešno opravljena splošna matura; **več kot dve tretjini** univerzitetnih študijskih smeri pa sprejema dijake, ki so opravili poklicno maturo in peti predmet na ravni splošne mature. Večina srednjih strokovnih in tehniških šol, svojim dijakom tudi omogoči pripravo na izpitno enoto splošne mature; je pa potrebno to informacijo predhodno preveriti na srednji šoli. Opravljena izpitna enota na ravni splošne mature dijakom odpre možnosti nadaljevanja šolanja na univerzitetni študijih. Univerzitetni študijski programi omogočajo neposreden prehod na drugo bolonjsko stopnjo.

Bistvena razlika med visokošolskimi študijskimi programi in univerzitetnimi študiji je, da so prvi bolj povezani s praktičnimi znanji in so osnova za zaposlitev, drugi pa so bolj osnova za drugo bolonjsko stopnjo in raziskovanje. Skupno obema študijema pa je, da se študentje lahko zaposlijo ali pa nadaljujejo šolanje. Skratka, po obeh prvih stopnjah študentje lahko napredujejo na drugo bolonjsko stopnjo nekateri neposredno nekateri pa s kakšnim diferencialnim izpitom in prav tako se lahko zaposlijo tudi študentje, ki končajo prvo bolonjsko stopnjo univerzitetnega študija, čeprav naj bi se ti študentje usmerili v raziskovanje.

Dejstvo je, da so z bolonjskim procesom fakultete na področju univerzitetnih študijev zelo odprle vrata za dijake s poklicno maturo in dodatnim predmetom na ravni splošne mature. V prihodnosti lahko pričakujemo še več takšnih potez; še posebej, če se bo uresničila teza o ukinitvi mature

- **v enovit magistrski študijski program druge stopnje** – zaradi specifičnosti nekaterih študijskih programov, so namesto prve in druge bolonjske stopnje nekatere fakultete razpisale enovite magistrske študijske programe druge stopnje*. Takšnih programov je v Sloveniji le 7, od tega se nekateri ponavljajo v različnih mestih. Nekateri izmed teh študijev (farmacija, medicina, dentalna medicina, veterina) sprejemajo samo dijake z

opravljeno splošno maturo (dijaki strokovnih in tehniških šol morajo za vpis opraviti maturitetni tečaj, glej spodaj); študiji arhitekture, teologije in pedagoške matematike sprejemajo tudi dijake s poklicno maturo in dodatnim predmetom na ravni splošne mature.

**opozorilo: to niso magistrski študiji, ki smo jih do sedaj poznali, magister se piše za imenom in se po stopnji izobrazbe enačijo z dosedanjimi univerzitetnimi študiji*

- **v maturitetnem tečaju** – je izobraževalni program, ki traja 1 šolsko leto. Cilj maturitetnega tečaja je omogočiti dijakom, da z ustrezno pripravo opravijo splošno maturo. Ko dijak uspešno opravi splošno maturo, so njegove vpisne možnosti za nadaljevanje šolanja na univerzi izenačene z gimnazijskimi maturanti.
- **v poklicnem tečaju** – poklicni tečaj je primeren za dijake, ki si želijo spremeniti poklic. Poklicni tečaj traja 1 leto in v tem letu si dijak pridobi strokovna znanja z novega področja, splošna znanja se mu pa priznajo iz prejšnjega programa. Po enem letu opravijo poklicno maturo in se lahko zaposlijo v novem poklicu ali pa nadaljujejo šolanje.

Priloga 1: Primerjalna tabela nazivov pred bolonjsko prenovo in po prenovi

ŠTUDIJ PO NOVEM			PRIMERJAVA S STARIMI ŠTUDIJSKIMI PROGRAMI		
/	vrsta šolanja	leta šolanja	raven izobrazbe	stari študijski programi	trajanje študija
/	višja šola	2	6/1	VIŠ programi (do 1994)	2

stopnja študija	bolonjski študij	leta šolanja	raven izobrazbe	stari študijski programi	trajanje študija v letih
1. stopnja	visokošolski strokovni	3-4 180-240 kreditnih točk	6/2	specializacija po VIŠ programih	/
1. stopnja	univerzitetni			visokošolski strokovni programi	3
2. stopnja	magisteriji (za imenom!)	1-2 60- 120kreditnih točk	7	univerzitetni programi specializacija po VS programih	4 - 6
/	/	/	8/1	specializacija po univerzitetnih študijskih programih magister znanosti (mag. pred imenom)	/
3. stopnja	doktorat (pred imenom)	3 180kreditnih točk	8/2	doktorat znanosti (dr. pred imenom)	/